

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w druk. St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 10
miesięcznie Złp. 4.

MIJONA RZYWSKIE.
Jutro Wiktorji P.

MIJONA ŚLAWIAŃSKIE.
Jutro Woimir.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE

Dzień godzina	Barometr do O q R. red. w miarze Paryzkiej	stopnie ciepła podług Reaumura	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery.	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.	
6	28 ⁶⁰ 00	830	— 3, 14	0 ⁶⁴	64	Wschodni słaby	Pochmurno
12	0,	381	— 10, 8	0	88	ZP zachodni słaby	„
10	27 11,	858	— 14, 0	0	98	„	„

Ogłaszając prenumeratę na następny kwartał, Redakcyja GAZETY KRAKOWSKIEJ uprasza Szanownych Abonentów o wczesne zapisywanie się; gdyż później zgłaszający się nie będą mogli odebrać pierwszych numerów Gazety, albowiem Redakcyja taką tylko ilość exemplarzy odbijać postanowiła, jaka po obliczeniu najdalej do dnia 6 Stycznia r. b. Abonentów, okaza się być potrzebną. — Prenumerata kwartalna Złp. 10, miesięczna Złp. 4.

Cześć Urzędowa.

Nro 6166

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
W SENACIE RZĄDZĄCYM

*Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i jego Okręgu*

W skutek wniesionej do siebie przez mieszkańców miasteczka Skąły w Królestwie Polskiem, prozby o uwolnienie ich od opłaty targowego, do której jako przybywający w dnie targowe do M. Krakowa z artykułami żywności, pociąganymi bywają. Senat ze względu na trudność prowadzenia potrzebnej w takim razie kontroli, postanowił niniejszym, uwolnić od opłaty w mowie będącej, nie tylko mieszkańców krajów granicznych, ale również i z Okręgu W. M. Krakowa na chwilową sprzedaż z żywnościami przybywających co do powszechnej wiadomości podaje.

Kraków d. 13 grudnia 1838 r.

BRZOZOWSKI.

Nowakowski Sekretarz

(2r.)

Nro 7280.

OBWIESZCZENIE.

TRYBUNAŁU I. INSTANCYI.

*Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.*

Podaje do publicznej wiadomości, że w depozycie sądowym Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu znajduje się znaczna ilość pieniędzy do wypożyczenia na pewną hypotekę za opłatą procentu pięć od sta rocznie, życzący sobie przeto jaką sumę pieniężną wypożyczyć, zechcą się udać do urzędu depozytowego, gdzie każdego czasu w godzinach kancelaryjnych okazaną im zostanie księga mass na wypożyczenie przeznaczonych, o których wydanie przy dołączeniu stosownych dowodów bezpieczeństwo hypotecane wykazujących do Trybunału pierwszej Instancyi zgłosić się należy.

W Krakowie dnia 4 grudnia 1838 r.

Zast. Przew. Sęd. Appol.

M. SOCZYŃSKI.

Librowski Sekr. Tryb.

(3r.)

Cześć Polityczna.

— Kraków —

Koncert czwartkowy, dany przez muzykę milicji pod dyrekcją p. Malik, przyniósł znaczną korzyść dla ubogich i prawdziwy zaszczyt wykonawcom. Nader licznie zgromadzoną publiczność, najżywszemi oklaskami uwieńczyła grę artystów. Panowie Mnstny, Hatasz, Lew, Kolomasnik w kwartecie na 4ch waltorniach, — Krzewicki na oboi, Chromiński na klaryncie i Koloszek na fagocie; odgrali z prawdziwym talentem piękne *concertanda*, i udowodnili że muzyka milicji naszej, posiada w nich niepospolitych wirtuozów na tych instrumentach, którymi pochłubić się ma prawo. Wykonana w końcu przez całą orkiestrę wielka aria z opery Donicetiego pod nazwą *Belizariusz*, dopełniła reszty piękności téj akademii muzycznej.

Jutro ulubiony artysta p. Trawiński występuje w komedjach: *Kto wie na co się to przyda* — i *50000 talarów*, która to widowisko dane będzie na benefis tego zgrabnego komika. W końcu drugiej sztuki, spiewać będzie p. Trawiński zabawną piosnkę żydowską.

— Paryż 8 Grudnia. —

Wczoraj naradzali się w obecności króla pp. Molé, Thiers, Montalivet, Guizot i Barthe, Cel tego zebrania niewiadomy, zdaje się jednak zamierzać zbliżenie osób, w zawadzie politycznym wpływ posiadających.

W interesie reklamacyj rodziny Bonapartych, uznała się rada stanu władzą niewłaściwą. Pretensye wynoszą 12 mill. fr.

W ostatnim numerze dziennika praw, jest umieszczone postanowienie królewskie, dozwalające ministrowi wojny kredyt nadzwyczajny w ilości 39,600 fr., która suma jest przeznaczona na opędzenia wydatków z przyczyny powrotu brygady okupacyjnej z Ankony, nie ma się więc wątpliwości o ustąpieniu z tamąd wojska francuzkiego.

Minister oświecenia pan Salvandy, popiera stale prośbę swoją o uwolnienie z urzędu. Zdaje się, że uzyska żądauą dymisyę i że nastąpi cząstkowa zmiana gabinetu w trakcie posiedzenia izb.

Xiąże Montebello przybył do Paryża, a to dlatego, iżby przed odjazdem swoim do Neapolu, otrzymać z gabinetu nowe przepisy.

Na kilka dni przed marszałkiem Lobau, umarł książę Choiseul, Gubernator Luwru i adjutant królewski. Z powodu tych dwóch zejść, otworzyły się następujące awanse: dwa miejsca w izbie parów, dwie ozdoby wielkiego krzyża legii honorowej, buława marszałkowska, urząd gubernatora w Luwrze, stopień edjutanta królewskiego i obowiązki prezydenta kommissyi mającej dozór nad teatrami królewskimi.

— Londyn 6 Grudnia. —

Według najnowszych, ale potwierdzone potrzebujących wiadomości z Ameryki południowej, jenerałowie Obregoso i Nieto, mieli już wkroczyć d. 23 lipca do Lima, opuszczonego dniem pierwój przez jenerała Moran, z wojskiem protektora. Ogłoszono ustawę z 1835 roku i obrano jenerała Obregoso prezydentem. Ale rewolucya ta niedlugo trwała. Dnia 27 ukazała się eskadra chilijska przed Callao i wysadziła na ląd 5000 wojska z nowym wojskiem sprzymierzonego. Jednakowoż Chilijczykowie, za warunek mającego się zawrzeć przymierza, położyli 20 mill. piastrow i zajęcie Callao, kiedy jednakże podobnego warunku przyjąć niemożna było, posunęli się w głąb kraju i po bitwie stoczony, w której legło do 2000 ludzi, zajęli Lima i Callao. Obregoso schronił się w góry a prezydentem mianowany jenerał Gamara, Południowe Peru pozostało jeszcze przychylnie jenerałowi Santacruz.

— Dnia 7 Grudnia. —

Dziś rano przybył do Londynu Lord Durham.

Gubernator Górnej-Kanady Sir George Arthur, wydał pod dniem 5 b. m. odezwę do mieszkańców téjże prowincyi, wynurzając ubolewanie, iż bez względu na łagodne obchodzenie się, wznawiane są zamachy insurrekcyjne, mające związek rozgałęziony z nadgranicznymi mieszkańcami Stanów Zjednoczonych. Wzywa on zarazem mieszkańców Górnej-Kanady, aby wspierali go w jego środkach zaradczych, w razie gdyby nieskutkowały przedstawienia które uczynił za pośrednictwem posła angielskiego rządowi w Waszyngtonie i bezpośrednio oficerom nad granicą dowodzącym. Z Dolnej-Kanady nie donoszą o żadnym ważnym wypadku. Zbuntowane obwody zdają się już zupełnie pokonane, jeżeli tylko zemsta wywierana przez lojalistów na powstańców, nie pobudzi ich raz jeszcze z rozpaczą do broni. [Dziennik *Montreal Herald* z d. 11 listopada zapewnia, że upłynionej niedzieli wieczorem, cała okolica wyżej Laprerie, jedną jak może ogniste była okryta łuną, ponieważ, jak mówiono, ani jeden dom należący do powstańców, nie został ochroniony. Jestto straszliwa Ełęska, która z nadchodzącą zimą, tém mocniej da się uczuć niewiastom i dzieciom Kanadyjskim. Ci z nich, którzy uszli miecza lub ognia, ukrywają się w lasach.

Bawiący tu egipski minister oświecenia, Edhem Bej, nie przestaje zwiedzać wszystkie szkolne zakłady, aby poznać z gruntu system edukacji angielskiej.

Dotychczasowy posel turecki przy tutejszym dworze Saryn Efendy, wyjechał dnia wczorajszego z powrotem do Stambułu, dokąd udaje się przez Paryż i Wiedeń. Posel nadzwyczajny Reszyd pasza, ofiarował i xięźnie Kentu (matce królowy) piękne bransoletki brylantowe w podarunku od sułtana.

W City ułożono przedstawienie do ministrów, a mianowicie do lordów Melbourne i Polmerstona, aby interesowaniem swoim

i staraniem, przyczynili się do polepszenia nieszczęśliwego losu narodu hiszpańskiego, Przedstawienie to liczyło wiele znakomitych podpisów, a między innymi lorda-majora aldermenów.

— *Rzym 19 Listopada.* —

J. C. W. Wielki xiąże następca tronu rossyjskiego, jest tu w przyszłym tygodniu spodziewany; pokoje dla J. C. W. są już od dawna przygotowane.

Mówią, że jeden z najznakomitszych członków tutejszego wydziału interessów zagranicznych, będzie posłany do Paryża, w charakterze papieskiego internuncjusza.

Wczoraj przybył tu angielski xiąże Devonshire, z licznym orszakiem dworzan swoich.

— *Saragossa 28 Listopada.* —

Przez intrygę starano się u Don Carlosa aby zmienił ministeryum, lecz żona jego, generał Maroto, potr-fili temu przeszkodzić. Maroto wrócił w zupełności do łaski Don Carlosa. W téj chwili udał się z wojskiem w kierunku do Tafalla, zdaje się jakoby chciał uderzyć na Sanguesa i Lumbier.

— *Stambuł 15 Listopada.* —

Ostatnim statkiem parowym z Trebizondy, otrzymano doniesienia z Persyi. Listy z Tabris daty 17 października zapewniają, że pan Macneil wyjechał dnia 16 do Teheranu. Szach nieustawał w swoim odwrocie, a według ostatnich wiadomości, znajdował się z częścią wojska swojego w Meszyd; w stolicy spodziewano się go około połowy listopada. Mniemanu, że wojsko przezimuje w Meszyd.

Liczba okrętów przybywających tutaj z morza Czarnego jest znaczna i przewyższa o wiele liczbę tychże z lat poprzednich. W ogólności handel morski czyni tu widoczne postępy. Nowa wieża latarniowa zbudowana niedawno nad kanałem (Bogaso), jest tak dobra że przewyższa niezawodnie europejskie;

jój światło daje się widzieć w odległości 20 mil morskich.

ROZMAITOSCI.

Perpetuum mobile czyli ruch nieskończony.

Nowej konstrukcyi machina, mająca rozwiązać wielkie zadanie hydrauliczne, mocno obecnie zajmuje uwagę publiczną w Alexandryi. Machina ta służąca do podnoszenia wody, wodę tylko mieć będzie za siłę poruszającą. — Puszczona w bieg za jednym tylko popchnięciem ręką człowieka, machina ta, jak mówią, działać będzie nieskończenie i może podnosić wodę tak wysoko jak tylko się podoba. Wynalazcą ma być powien Maltańczyk pospolitego pochodzenia.

Jeżeli odkrycie to jest rzeczywiście, wówczas zadanie ruchu nieskończonego, co powszechnie *perpetuum mobile* nazywamy, zostanie rozwiązane. Ale nietylko w Egipcie przemysł odniósł zwycięstwo nad nauką, dowiadujemy się, że podobnego rodzaju aparat hydrauliczny, za pomocą jednego popchnięcia ręką człowieka nieskończenie działający, wynalezionym został przez jednego zegarmistrza w Avallon. — »Widziałem tę maszynę; pisze nam, nasz korespondent i nie waham się oświadczyć, że ją za wyższą od alexandryjskiej uważam, bo nietylko, że machina ta da się wszędzie zastosować w każdej fabryce, gdzie tylko jest dostatnia studnia, a przynajmniej jaki rezerwoar wody, ale nawet służyć może do poruszenia zegarów, używając zamiast wody merkuryusza.«

Autor tego odkrycia pan Boudin, dla tego tylko nie dał się dotąd poznać, że chciał do najwyższego stopnia maszynę swą udoskonalić; ale skoro powziął wiadomość o machinie alexandryjskiej na tejże samej opierającej się zasadzie, sarsz wziął się do dzieła; maszynę swego pomysłu ma przedstawić na pierwszym posiedzeniu towarzystwa sa-
chety.

O drogach żelaznych o jednej tylko szynie żelaznej.

Pan Duguet, znakomity mechanik, ważną projektuje zmianę w kolejach żelaznych, o której dzienniki belgickie z wielkimi mówią pochwałami.

Wynalazca osadza wagon swój na jednej tylko szynie, którą *monorail* nazywa; *monorail* tego samego jest zupełnie składu, co zwykle dotychczasowe rails i w téjże samej od ziemi pozostaje odległości. Wagon zaś ma tylko koła środkowe w kształcie krążków z wydrążeniami dla objęcia monorailu, tak, aby koło z niego nigdy spaść nie mogło. Łatwo się domysleć, że w takim składzie wozu, ten na jedną lub na drugą stronę przechylać się musi; aby temu zaradzić, pan Duguet przydaje do wozu dwa kółka po bokach, które chodzą nie po szynie ale prosto po ziemi. Koła te nie mają żadnych wydrążeń, niepotrzebują przeto żadnych szyn, dosyć jest ażeby droga była równą, co łatwo da się uskutecznić, robiąc po jednej i po drugiej stronie monorailu pas nsfaltowy lub smołowcowy. Lokomotiw pana Duguet, przewyższa składem wszystko co dotąd w tym zawodzie zrobiono. — Pomysł ten pana Duguet, co do kolei żelaznych o pojedynczych szynach, tak się powszechnie w Belgii podobał, że w krótkim czasie praciaęgu utworzyła się kompanija o 20 millionach franków kapitału, celem wzięcia przywileju na ten nowy rodzaj jazdy parowej i upowszechnienia jój w Europie.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 21 do dnia 22 Grudnia.

Lgocki Serafin ob., Tyma Michał ob., z Polski — Brandes, Wojciech ob., z Galicyi — Fraucel Wilhelm Inspektor z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Cieński Jan ob., Kobyłecki Jan do Polski;